
OBSAH

ÚVOD	9
Otázka hunské „pravlasti“	9
Evropské a čínské prameny	11
Putování Hunů	24
MO-TEHO VELMOC	33
Kmeny Siung-nu a Hunové	33
Způsob života	35
Státní zřízení	44
Siung-nuové a jejich sousedé	48
Kultura kmenů Siung-nu	57
HUNOVÉ A VRCHOLÍCÍ VELKÉ STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ	66
U bran Evropy	66
První vítězství Hunů	69
Spojenci Západořímanů	75
S ŘÍMANY A PROTI NIM	79
Hunové a římský Východ	79
Draze vykupovaný mír	83
Cesta do centra Attilovy říše	93
U králova stolu	103
HUNOVÉ A ŘÍMSKÝ ZÁPAD	112
Vojevůdce a císařovna	112
Vrchol moci vojevůdce Aëtia	127
Soumrak přátelství	141

HUNSKÁ ŘÍŠE	146
Společnost hunské državy	148
Duchovní kultura Hunů	157
Hmotná kultura	161
ZÁPADOŘÍMSKÁ ŘÍŠE V DOBĚ ATTILOVĚ	173
Stavy a občanství	174
Chudoba státu	187
Otázky současníků	192
CATALAUNSKÁ POLE	195
POSLEDNÍ LÉTA ATTILY A AĚTIA	210
Odvetná akce	210
Attilova výjimečnost	220
Poslední Říman	221
TRADICE HUNŮ V EVROPĚ	236
Obraz zkázy	236
Uherské kroniky	243
Hunové v germánském písemnictví	254
Další tradice	260
PO ATTILOVĚ SMRTI	266
PO SMRTI AĚTIA	277
HUNOVÉ A EVROPA	289
HUNOVÉ V PÍSEMNÝCH PRAMENECH	294
Seznam použitých pramenů	313
Výběr z literatury	319
Seznam zkratek	326
Osobní jména	327
Kmeny, národy	333
Zeměpisné pojmy	336

ÚVOD

Historie Hunů zabírá v Evropě pouze několik desítek let. Přesto tzv. hunská říše nebyla v evropských dějinách bez významu a hunská tradice přežila mnohá staletí. V této knize se budeme snažit odpovědět na několik otázek: Dá se zjistit, odkud jádro hunských kmenů pocházelo? Jaký byl zásah Hunů do procesů tzv. velkého stěhování národů?¹ Jakého vývojového stupně dosáhla společnost, vláda a kultura v hunské říši? Jak se Hunové podíleli na oslabení římského impéria na konci 4. a hlavně v 5. století, jaké bylo jejich soužití s Germány, Sarmaty nebo dalšími kmeny, které si podrobili? Proč a odkdy byl Attila nazýván bičem Božím? Byla římská civilizace „zavražděna“ barbary, jak v době humanismu a renesance mínil Flavio Biondo² či v r. 1947 André Piganiol³ Jakou stopu v dějinách evropského kontinentu Hunové zanechali? A konečně: Jak se Evropa Římanů změnila v Evropu „barbarů“?

Otázka hunské „pravlasti“

Významný badatel o Hunech E. A. Thompson v r. 1948 usoudil, že na problematiku původu evropských Hunů je třeba rezignovat a zabývat se pouze jejich evropskými dějinami. Domníval se také, že Hunové sami toho o své pravlasti mnoho nevěděli (tím popírá existenci tzv. tradičního jádra mezi nimi).⁴ Jiný velký znalec Hunů, O. J. Maenchen-Helfen,

¹ Pojem „stěhování národů“ vznikl v 16. století. Jeho autorem je W. Lazius (srov. S. KRAUCHICK, *Zur Entstehung eines Datums: 375 – Beginn der Völkerwanderung*. Klio 82, 2000, str. 217).

² Flavio Biondo, *Historiarum ab inclinatione Romanorum imperii decades*. Venezia 1483.

³ „La civilisation romaine n'est pas morte de sa belle mort. Elle a été assassinée.“ A. PIGANOL, *L'empire chrétien (325–395)*. Paris 1947, str. 422.

⁴ E. A. THOMPSON, *Hunové*. Praha 1999, str. 5 a 10. Dále srov. J. BEDNAŘÍKOVÁ, *Stěhování národů*. Praha 2007, str. 44n a 48.

v díle vydaném roku 1973⁵ uvažuje o paralelách mezi evropskými Huny a nomády, zvanými v čínských pramenech **Siung-nu**⁶ a žijícími v sousedství severní a západní Číny doby dynastie Chan, nedospívá však k jednoznačnému závěru. Nemyslím ovšem, že bychom na otázku, kde jsou případné kořeny evropských Hunů, skutečně měli rezignovat,⁷ zvláště když od prvního vydání Thompsonovy monografie uplynulo už více než šedesát let a novější bádání, včetně výzkumu archeologického, mnohé jeho názory opravilo.

Současná věda takřka všeobecně přijala názor, podle nějž se pod jmény řady etnik doby velkého stěhování národů skrývají konglomeráty kmenů nebo i kmenových svazů. Ty vznikají kolem **jádra, které je nositelem určité tradice**.⁸ Z tohoto jádra pocházejí dědičně vládnoucí rody, podle něj může mít konglomerát kmenů své jméno.⁹ Máme-li správně posoudit vývoj evropské říše Hunů, je jistě třeba pokusit se poznat, z jaké tradice tento vývoj eventuálně mohl čerpat.

Germánské kmeny doby stěhování národů mívají svou „*Origo*“, ústní tradici, uchovanou u antických nebo raně středověkých historiků. Písemně dochovaná tradice o původu Hunů sahá jen do oblasti mezi Donem, Azovským mořem a Kavkazem. Přesto je dnes na základě písemných i archeologických pramenů možno přistoupit k řešení otázky existence tradičního (asijského) jádra evropských Hunů, konkrétně jejich případné souvislosti s kmeny Siung-nu, nově.

---

⁵ O. J. MAENCHEN-HELFEN, *Die Welt der Hunnen*. 1973, str. 132; 157n; 160; 164; 169, 172; 179n; 198n; 204; 207; 220; 224; 226 až 228nn; 248nn; 250nn; 269; 272; 310.

⁶ V angličtině, v níž je vydáváno množství literatury o Siung-nuech, se setkáváme s přepisem *Xiongnu*.

⁷ Rezignace se objevuje ještě i počátkem 90. let 20. století ve stati P. DAFFINY (*Stato presente i prospettive della questione Unnica. Attila, flagellum Dei?* *Studia historica* 129, Roma 1994); také T. STICKLER, autor nejnovější monografie o Flaviu Aëtiovi, zastával v roce 2002 stanovisko, že souvislost mezi kmeny Siung-nu a evropskými Huny není prokázána, problém však nestál v centru jeho zájmu (*Aetius, Gestaltungsspielräume eines Heermeisters im ausgehenden Weströmischen Reich*. München 2002, str. 92).

⁸ Srov. např. H. WOLFRAM, *Die Goten*. München 1980, str. 37. K této problematice jako celku: R. WENSKUS: *Stammesbildung und Verfassung. Das Werden der frühmittelalterlichen gentes*. Köln – Graz 1961; P. HEATHER, *Gótvé*. Praha 1996, str. 14n.

⁹ V případě Franků nebo Alamanů tomu tak nebylo, jméno není odvozeno od žádného známého etnika. Typický je pro to naopak případ Gótů či Vandalů.

Evropské a čínské prameny

Nejdůležitější antické zprávy o Hunech pocházejí od historiků Ammiana Marcellina a Priska.¹⁰ Oba jsou současníky doby vrcholícího stěhování národů, která začíná právě překročením hranice Evropy, jak ji chápala antická geografie, Huny.¹¹ Priskos dokonce v r. 449 osobně navštívil Attilovo sídlo.

Uvažujeme-li o **hodnotě Priskových zpráv**, není možné se nezmínit o podstatných rozdílech, které v popisu Hunů existují mezi ním a také velmi důvěryhodným Ammianem Marcellinem.¹² Tyto diference však přesto, že Ammianus je pokládán za spolehlivého historika pozdní antiky, nepůsobí v Priskův neprospěch. Mezi vznikem obou popisů uplynula určitá doba, v níž se hunská společnost vyvíjela. Ani tímto časovým odstupem bychom však nejspíše nemohli vysvětlit např. rozdíl mezi Ammianovým tvrzením, že Hunové jsou etnikum bez náboženství, a uctíváním božstev v antropomorfní podobě, jež nepřímou, ale přesvědčivě dokládá Priskos.

Roli zde totiž hraje také to, za jakých okolností se uvedení historikové s Huny setkali. Ammianus popisuje čas brzy po příchodu hunských kmenů do Evropy, kdy ještě nebyly pevně usazeny a neměly možnost začít budovat svůj státní útvar. Možná měl dokonce zprávy jen o skupinách, odtržených od hlavní masy, které skutečně, jak to píše, neměly stále vůdce a příležitostně se přidávaly k jiným etnikům (jako např. ke skupině Gótů a Alanů pod vedením Alatheia a Safraka).¹³ Priskos se osobně setkal s jádrem hunských kmenů v čase konsolidované Attilovy říše. Ammianus je především zpravodajem o strachu, který z Hunů jako velmi málo známého etnika po jejich příchodu do Evropy panoval, a některé jeho popisy jsou výrazem tohoto zděšení. Byly mu zprostředkovány hlavně válečné zkušenosti s nimi, zatímco Priskos je očitým svědkem setkání

---

¹⁰ Míněno včetně Priskových zpráv, dochovaných u Jordana.

¹¹ Podle antických geografů byl hranicí mezi Evropou a Asií Don (řecky i v latině Tanais).

¹² Ammian. XXXI 2; o tom, že nemají jednotné vedení a jsou etnikem bez náboženství: XXXI 2, 7 a 11.

¹³ O této skupině viz např.: J. BEDNAŘÍKOVÁ, K otázce christianizace Ostrogótů. SPFFBU N 9, 2004, str. 89–116. Podobnou skupinu, žijící mimo území hunské říše, tvořili i Hunové, rozptýlení podle Sózomena v Thrákii (srov. Sózomen HE IX 5,1).

OSOBNÍ JMÉNA

- Adamis 108, 152
Aegidius 227, 280, 284
Aelia Verina 275
Aëtius, Flavius 10, 76–78, 91, 95, 100,
107, 109, 112, 114–118, 121, 123–132,
134–138, 141, 144, 145, 154, 167, 173,
174, 178, 181, 184–186, 190, 193,
195–199, 201, 202, 204–206, 210–212,
215, 221–234, 241, 244, 249, 250, 254,
263–265, 277–279, 281, 282, 284, 285,
301, 304, 306, 307, 310, 311
Agintheus 93
Agnellus 238, 306, 307
Aladarius 248
Alarich I. 77, 78, 192, 210, 215, 220,
230, 308, 241
Alarich II. 288
Alatheus 226
Alavivus 72
Albinus, Flavius 228, 229, 282
Almoš 243, 246, 261
Alpher 254
Amalové (rod) 153, 202, 268, 305
Amantius z Iovie 161
Ambrosius (sv. Ambrož) 299
Ammianus Marcellinus 11, 34, 67, 70,
72, 74, 119, 158, 164, 166, 170, 171,
175, 205, 294, 295, 297, 305
Anagastes 274
Anaolsus 123
Andagis 203
Andreas z Kaisareie 69
Angantýr 259
Anianus, sv. 27, 124, 195, 198, 229, 238,
240, 241
Aniciové (rod) 228, 305
Anicius Olybrius 283
Anthemius, Procopius 76, 274, 275,
282–284, 288
Apollodóros 25
Arbogast 278, 279
Arcadia 142
Arcadius 75, 79, 110
Ardaburius 115
Ardarich 147, 152, 153, 202, 230, 266,
292
Areobindus 109
Armatius 109
Arnegisclus 86
Arpád 243
Arpádovci 236, 243, 244, 252, 253
Aspar 86, 107, 125, 275
Aspar Mladší 269
Atakam 158
Athanarich 72, 259
Athénais 109
Auctor (Victor) z Met 198, 238
Aurelianus 76, 195, 229
Aurelius Augustinus 123–125, 237,
264, 300, 301
Avienus (Rufius Festus) 28–30, 213, 214
Avitus, Eparchius 198, 227, 267, 277, 278
Balamber 75, 271
Basichos 81
Basiliskos 275, 276

- Bauto 120
 Beda Venerabilis 225, 232, 264
 Belisarius 310
 Berichos 98, 99, 106, 109, 152, 153, 156
 Bigilas 13, 92, 93, 95, 110, 111, 149, 151
 Bleda 17, 18, 83, 86, 98, 99, 102, 107,
 118, 148, 156, 173, 230, 246, 270
 Boëthius 223, 227
 Bonifatius 113, 116, 123–126, 129, 130,
 223, 226, 307

 Caesar 71, 149, 172
 Callimaco, Filippo Buonacorsi 260
 Candak 268
 Carpilia 112, 130
 Carpilio 95, 112, 117, 118, 221
 Cassiodorus Senator 70, 117, 118, 121,
 224, 228, 264, 287, 301, 305, 306
 Castinus 113, 116, 123
 Censorius 126
 Claudius Claudianus 79, 182, 299
 Constantinus Veliký 179, 182, 183, 278
 Constantius 86, 100, 108–111, 151, 152,
 303
 Constantius III. 127, 248
 Crassus 32, 140, 141

 Čaba 248
 Č'-č' 32, 43, 53, 54
 Čao (dynastie) 65
 Čech, Svatopluk 207
 Čeng 61
 Čchin (dynastie) 31, 61
 Čingischán 16
 Čou (dynastie) 39, 61, 104
 Čung-chan-jué 39

 Damaskios 207, 309
 Dedi 242
 Dedi Mladší 242
 De Guignes 33
 Dengižich 268–270, 273, 274

 Dietrich z Bernu (Theoderich Veliký)
 248, 256–258
 Diocletianus 183, 189
 Dionysios Periégetés 27–30, 56
 Donatus 17, 81

 Edekón 90–94, 108, 150, 152, 286, 287
 Ekkehard 254
 Ellak 94, 96, 97, 103, 106, 108, 149,
 150, 153, 248, 266, 267
 Ermanarich 70, 257
 Ernas (Ernach) 107, 158, 268, 273, 275
 Eskam 97, 158
 Eslas 97, 110, 152
 Eudoxia 283
 Eudoxius 142
 Eugenius 143
 Eugippios 155, 177, 308, 309
 Eunapios (ze Sard) 66, 72, 189, 298, 308
 Eurich 280, 285, 286, 288
 Eustach, sv. 253
 Eutropius 27, 79, 81

 Felix 27, 121, 124
 Filostorgios 298, 301
 Flavio Biondo 9
 Florus, Annaeus 31
 Fortuna 67
 Fótios 81, 104
 Fredegar 231, 236, 264
 Fredericus (Frederich, Frederik) 198,
 205
 Fritigern 72
 Furie 67

 Gunther 258
 Guntigis 203, 305

 Hadrianus I. (papež) 139, 179
 Hagen 256, 258
 Heidrek Moudrý 259, 317
 Heiricus Autissiodorensis 263

- Helcha 258
 Heraclius 193, 221, 222, 224
 Herculanius, Flavius Bassus 143
 Hermannus Contractus 139, 231, 264, 315
 Henoch 249
 Henricus Valesius 309
 Heriricus 255
 Hérodotos 24–27, 30, 60, 64, 67, 273, 297, 299, 301, 302
 Hervör 259, 317
 Hieronymus (sv. Jeroným) 27, 30, 69, 73, 74, 81, 119, 127, 159, 236, 295, 298, 299
 Hilarius z Arelate 139, 227
 Hilarius z Poitiers 315
 Hildebrand 256
 Hlöd 259
 Honoria (Iusta Grata Honoria) 142–145, 196, 216, 233, 248, 311
 Honorius 77, 89, 112, 113, 120, 125, 128, 129, 169
 Hormidak (Hormizdak) 274, 275, 283
 Hugo (opat Flaviniacensis) 225
 Humli 259
 Hunerich 144, 221, 226, 283, 284
 Hunimundus 71
 Hunor 245, 249
 Hut-ngai-ssi 34
 Hyacinthus 143
 Hydatius 127, 207, 215, 223, 227, 306, 307
 Chan (dynastie) 10, 12, 16, 19, 20, 22, 26, 28, 35, 37, 38, 41–45, 47, 49, 50, 52–54, 61–63, 104, 105, 166, 170, 219
 Charaton 81, 148
 Chelchal 153, 269, 274
 Childerich 117, 280
 Chlodvík 268, 280, 288
 Chlogio 141
 Chou-Chan-šu 63
 Chrysaſios 91, 92, 110, 111
 Chu-chan-jie 50, 52, 64
 Ildico (Hildigo, Hildgunt) 217, 255, 256, 258
 Isidorus ze Sevilly (Isidorus Hispanensis) 72, 121, 207, 215, 216, 306, 308–310, 314, 316
 Iulius Nepos 284–287
 Iulius Valens 160
 Iustinianus I. 184, 205, 269, 288, 305, 309
 Jan Zlatoustý viz Jóánnés Chrýsostomos
 Jazdkart II. 84
 Jenovéfa, sv. 198, 238, 241
 Jindřich IV. 141, 242
 Jindřich z Mügeln 251
 Jóánnés Chrýsostomos 160
 Jóánnés Lydos 309
 Jóánnés z Antiocheie 143, 221
 Jóánnés Malalas 309
 Johannes (císař) 112, 113, 115, 116, 129, 169, 183, 208, 302
 Jordanes 112, 113, 115, 116, 129, 169, 183, 208, 302
 Kao-ti 48
 Karel Veliký 264
 Karpileón (Carpilio) 95
 Klaudios Ptolemaios 27, 28, 31, 56, 317
 Kreka (Érekan, Herkja) 102, 108
 Kriemhild (Ildico) 217, 248, 256–258
 Kristus 131, 161, 238, 253
 Kúridachos 13, 17, 96, 152, 153
 Kursichos 81
 Lambert z Hertzfeldu 242
 Landolfus Sagax 215, 239, 240, 316
 Lao-c' 64
 Lao-šang 47, 64
 Leontius z Ankyry 160
 Leopold z Merseburgu 242
 Lev (Leo) I. Veliký 140, 141, 173, 213–215, 227, 228, 233, 239, 241, 247, 251, 252, 261, 264, 289, 304
 Libertas (Svoboda, bohyně) 135, 185

- Libius Severus 280, 282
 Liou Jüan 64
 Liou Pao 53
 Litorius 130–132, 134
 Lü 49
 Lupus z Troyes 198, 206, 237, 238

 Macrinus 245, 246
 Macrobius 173
 Maiorianus 125, 190, 223, 228, 269,
 278–282, 284
 Malchos 284, 303, 316
 Mama 84
 Marcellinus Comes 75, 86, 87, 92, 116,
 118, 119, 121, 123, 124, 126, 127, 129,
 131, 137, 143, 217, 223–226, 228,
 232, 264, 265, 267, 269, 274, 277, 280,
 282–287, 305, 306, 308
 Márk Kálti 252
 Markianus 140–142, 144, 164, 215, 216,
 221, 243, 245, 246, 267, 270, 283, 303
 Mataswintha 305
 Maximinos 92–94, 97, 99, 101, 105,
 108–111, 150, 303
 Menandros Protector 316
 Merobaudes (Ml.) 77, 78, 118, 121,
 130, 132, 134, 136–138, 166, 167, 173,
 185, 228, 303, 304
 Mikolt 248
 Miranniamona 230
 Mogor 245
 MommSEN, Theodor 112 173, 214, 233,
 240, 298, 306–308
 Mo-te (Mo-ti) 12, 28, 40, 45, 48
 Mundzuk 18, 148, 217

 Nemproth 250
 Nibelungové (Niflungové) 248, 254,
 256
 Nimrod (Menroth) 243, 245
 Nomos 105, 111

 Octavianus Augustus 24, 31
 Odaenathus 226
 Odoaker 117, 233, 286–288
 Oébarsios 18, 108, 148, 152
 Oktar 18, 82, 131, 148
 Olympiodóros 81, 82, 113, 123, 124,
 176, 298
 Onegésios 20, 92, 94–96, 100–102, 105,
 106, 108, 152–154
 Onoulfus (Hunvulf) 286
 Optila 225
 Ordericus Vitalis 232
 Orestés 90, 92, 94, 100, 105, 110, 117,
 152, 227, 285, 286, 287
 Orosius, Paulus 71, 159, 256, 300, 308
 Otto (bavorský vévoda) 242
 Otto z Freisingu 317

 Pacatus, Latinius 67, 71, 300
 Palladius 140
 Pan Ku 43
 Panna Maria 139, 252
 Paulinus Aquileiensis 213, 237, 317
 Paulus Diaconus 147, 193, 213, 215,
 225, 232, 239, 247, 261, 283
 Pavel, sv. 204, 115, 244
 Pelagia 123, 129, 204, 226, 228
 Petr, sv. 139, 173, 204, 214, 215, 244,
 247, 289
 Petronius Maximus 187, 221, 226, 267,
 277, 278, 282, 307
 Petrus Crassus 140, 141, 317
 Pi (šan-jü) 28
 Piganiol André 9
 Placidia, Galla 113, 115, 116, 123–127,
 139, 141–143, 173, 183, 209, 234
 Plinius Starší 26, 31, 295
 Plintha 83, 109
 Priscianus 27, 30, 317
 Priskos 10–14, 16–20, 23, 33, 35, 66,
 68, 81–94, 96–111, 117, 118, 127, 128,
 148–155, 184, 192, 196, 203, 205, 216,

- 217, 225, 245, 246, 249, 261, 268–271, 273–276, 280, 281, 284–286, 297, 302, 303, 305, 310, 317
- Promotus 100
- Prosper Tiro 121, 124, 126, 134, 196, 212, 214, 222, 224, 225, 306, 307
- Radagaisus 21, 75–77, 210, 226
- Regino z Prümü 245
- Renatus Profuturus Frigeridus 77, 112, 121, 138, 228, 310
- Ricimer, Flavius 125, 227, 269, 278–280, 282–284, 287
- Roas 17, 82, 83, 115, 116, 118, 127, 129, 305
- Romanus (comes) 100
- Romulus (Augustulus) 90, 224, 286
- Rufinus 79
- Rusticius 94, 108, 152
- Safrax 70
- Sambida 135
- Sangibanus 198, 203
- Sarus 193
- Saturninus 108, 109
- Sebastianus 118, 126, 129
- Senator (vyslanec k Hunům) 70, 85, 105, 118, 121, 143, 228, 301, 305, 314
- Servatius (Aravatus) z Tongern 198, 238
- Sidonius Apollinaris 164, 167, 195, 224, 226, 228, 274, 277, 283, 297, 304, 317
- Sifka 259
- Sigismund 229, 247
- Sigisvultus 124, 135
- Silvanus 100
- Salvianus z Massilie 102, 134, 159, 173, 181, 186, 187, 192, 193, 227, 300, 301, 307
- Skottas 87, 94
- S'-ma Čchien 37, 38, 43, 60, 64, 164
- Sókratés Scholastikos 31, 302, 115
- Sózomenos 11, 14, 67, 68, 142, 159, 245, 298, 301, 317
- Stilicho 72, 77, 79, 81, 210, 222, 299
- Strabón (z Amaseie) 24–26, 28, 29, 31, 70, 295, 299
- Strozzi Giulio 215, 217, 222, 232, 317
- Syagrius 284, 288
- Syllus 108, 226
- Symmachus (Q. Aurelius Memmius, junior) 137, 192, 224, 318
- Synesios 170, 313, 318
- Šalomoun 242
- Šapúr II. 149
- Šapúr III. 271
- Šimon z Kézy 229, 230, 233, 245–250
- Štěpán I. 249
- Štěpán, sv. 198, 238, 253
- Tatianus 281
- Tatulus 100, 105
- Theoderich I., vizigótský král 123, 129, 132, 134, 195, 196, 198, 203–205, 230, 234
- Theoderich II., vizigótský král 221, 231, 277
- Theoderich Veliký (Dietrich z Bernu) 117, 243, 245, 248, 256–258, 268, 288, 305, 309
- Theodóretos 75, 82, 160, 182, 237, 301
- Theodosius I. 71, 77, 79, 189, 300, 301
- Theodosius II. 13, 82, 86, 89–92, 97, 107, 108, 110, 111, 113–116, 141, 142, 144, 150, 169, 193, 208, 209, 221, 302, 307
- Theotimos 159
- Thiudimír 152–154, 202, 268
- Thorismund (ostrogótský král) 71
- Thorismund (vizigótský král) 198, 201, 204–206, 216, 221, 231, 241
- Tibatto 130, 136
- Tonantius Ferreolus 199
- Traianus 28

Trygetius 214
 Tuldila 269
 Tu-man 40

 Ťin- dynastie 37, 65
 Ťün-čchen 51

 Uldin 75, 76, 81, 82, 152, 193
 Urbanus III. 241

 Valamir 147, 152–154, 268, 271, 275, 292
 Valentinianus I. 79
 Valentinianus III. 89, 102, 113, 116,
     139–141, 144, 183, 187, 193, 195, 196,
     209, 221, 224, 225, 226, 233, 243, 248,
     263, 264, 277, 279, 281, 282, 284, 300,
     311

 Valens 67, 72, 79, 226
 Valia 117, 279
 Venantius Fortunatus 242
 Vendel 250
 Victoria 208
 Videric 70
 Vidimir 152, 268
 Vithimiris 70
 Virius Nicomachus Flavianus 184, 228
 Voršila, sv. 198, 230, 238, 244, 250

 Waltharius 254–256, 258

 Zénón 109, 111, 275, 287, 288
 Zerkón 107
 Zósimos 66, 71, 75–79, 123, 131, 183,
     192, 210, 298, 308, 318

KMENY, NÁRODY

- Akatzirové 13, 17, 94, 96, 97, 101, 146,
153, 273
Alamani 10, 76, 123, 132, 194, 210, 241,
245, 248, 281
Alani 29, 34, 53, 57, 67–70, 73, 74, 115,
120, 135, 136, 146, 160, 166, 197, 198,
201–203, 216, 217, 249, 266–268, 272,
292, 295, 296, 304
Alani Tanaitští 67
Albanové 27, 147
Alpidzurové (snad Alpeozurové) 82,
249
Amilsúrové 82, 146
Angiskirové 270
Anglové 137, 281, 288
Arabové 35, 80, 84, 236,
Aremoričané 130, 197
Argaragantové 296
Attacorové 26
Attakotové 75
Avaři 56, 205, 236, 243, 249, 261, 272,
273
Bardorové 270
Bastarnové 160
Bittugurové 270
Boiskové 82
Bractanové 248
Brittanové 230
Bulhaři 232, 272
Burgundi 69, 131, 132, 146, 194, 196,
205, 211, 217, 229, 230, 247, 248, 255,
256, 284, 288, 289, 292
Casirové 26
Catalaunové 21, 199, 230, 247
Cemandrové 268
Češi 243
Čchiangové 27, 48, 53
Čičané 25, 31, 32, 39, 40, 47–49, 54, 55,
63, 64
Čuvaši 56
Dun-chu 48
Durynkové 146, 281
Faunové 25, 27, 28, 240
Fossatisii (hunští vojáci v řím. služ-
bách) 268
Frankové 10, 69, 121, 126, 141, 142,
145, 149, 194, 197, 211, 227, 230, 238,
245, 254–256, 268, 279–281, 284, 288,
289, 303, 307, 319
Frankové-Saliové (Salijští) 141, 197, 280
Frankové středorýnští 126, 142, 145,
197, 205, 206
Frúnoi (Frúrioi) 28, 30
Gepidové 71, 146, 147, 153, 201, 202,
206, 230, 249, 266, 267, 272, 288, 292
Germáni 9, 13, 17, 66, 71, 73, 124, 130,
135, 144, 146–148, 152, 158, 159, 172,
196, 202, 210, 218, 227, 232, 233, 236,
242, 245, 246, 248, 254, 255, 258, 259,
263, 269, 270, 275, 282, 287, 289, 290,
292

- germánské kmeny 10, 17, 147, 151, 159, 211
 Gog (biblický národ) 69, 299, 301
 Góti 10, 11, 23, 28, 29, 67, 69, 70–72, 74–77, 132, 134, 148, 153, 159, 160, 186, 186, 199, 201, 202, 204, 205, 207, 209, 210, 215, 230, 231, 234, 237, 241, 250, 259, 266, 267, 269, 270, 272, 274, 278, 281, 286, 289, 299–301, 304–307, 310
 Gútai (Gutones) 28
 Hebrejové 149
 Herulové 146, 147, 165, 267, 272, 281, 287
 Chagasové 52
 Chionité 34, 296
 Chúnoi 28, 31, 51
 Illyrové 229
 Indoevropané 68, 157
 Indové 26
 Isaurové 109
 Issédonové 24, 26, 31, 48, 53, 60, 273
 Itimarové 82, 146
 Juthungové 120, 123
 Jutové 120, 123, 137, 281
 Jüe-č'ové 26, 40, 64
 Kaspiové 25, 27, 30, 147
 Katalánci 230
 kavkazské kmeny 27, 55
 Keltové 82, 160, 232
 Kidarité 270, 271, 273
 Kimmerijové 273
 Kirgizové 53
 Kutrigurové 146, 236, 272, 310
 Kvádové 73, 74, 127, 147
 Latinové 71, 232
 Limiganti 296
 Langobardi 69, 197, 241, 244, 247, 249, 288
 Liticiani 197
 Maďari 57, 232, 236, 243–245, 248, 249, 250, 252, 253, 260, 289
 Maďjar (kmen v Kazachstánu) 57
 Magog (biblický národ) 243, 299, 301
 Markomani 127, 147
 Massagetové 25, 63, 67, 69, 74, 75, 269, 299, 301
 Maurové 107, 123, 124
 Médové 250
 Mongolové 16, 17
 Němci 233
 Nori 123
 Ogurové 273
 Olybriones 197
 Onogurové 272, 273
 Ónoi (Ónoi) 27
 Ostrogóti 11, 17, 68, 70–72, 119, 146, 147, 153, 154, 159, 160, 201, 203, 209, 210, 245, 250, 259, 266–268, 270, 275, 281, 283, 288, 292, 309
 Parthové 25, 31, 32, 54, 148, 295, 297
 Peršané 84, 103, 152, 209, 236, 237, 269, 270, 271, 273, 275, 303, 310
 Phauni Phicarii (snad Phaunové a Tocharové) 140
 Phuni 26, 27
 Ripuariové (středorýnští Frankové) 126
 Rugiové 126
 Římané 9, 28, 31, 32, 72, 76, 77, 79, 82–84, 87, 90–92, 95, 97, 101, 102, 107, 111, 117–119, 128, 130, 134, 137, 144, 152, 159, 174, 181, 184, 186, 191–198, 201–206, 211, 221, 226, 230, 231, 233, 234, 240, 241, 243, 245, 246,

- 254, 267–271, 273, 276, 279, 280, 282,
285, 296, 299, 308, 309
- Sabirové 272, 273
- Sacromontisi (hunští vojáci v římských
službách) 268
- Sadagariové 146, 268, 270
- Sadagové 270
- Sakové 25, 26, 34
- Saracéni 69, 296
- Saragurové 273, 310
- Sarmati 9, 14, 23, 24, 66, 68, 74, 166,
240, 268, 296, 297
- Sarmatští Alanové 295
- Sasové 137, 281
- Semité 157
- Sien-pi 34, 52, 54, 55, 56, 65
- Siung-nuové 10, 12–22, 24, 25, 27, 28,
31–44, 47–65, 85, 103, 104, 151, 156,
158, 164, 166, 200, 201, 249, 260, 270,
293, 295
- Skirové 76, 146, 268, 269, 275, 287
- Skythové 14, 22–25, 27, 42, 66, 67, 69,
74, 75, 82, 148, 159, 160, 239, 271,
273, 286, 296–299, 301
- Skythové Královští 148
- Slované 79, 207, 208, 243, 258, 261,
272, 289, 290, 292, 293
- Sogdijci 31
- Sorosgové 83, 84, 146
- Suannové 275
- Svébové (Kvádové) 73, 126, 132, 134,
136, 146, 192, 267, 270, 279, 281, 288
- Španělé 236
- Švédové 236
- Tervingové 72, 259
- Thunové (Thynnové) 25, 26, 27, 28,
29, 30
- Ting-lin 52, 53
- Toba 34, 52
- Tocharové (Phocari) 25–28, 30, 33, 40,
48, 64
- Tonosúrové 82, 146
- Trasjugitanové 296
- Turci 47, 56
- Turcilingové 147, 286, 287
- ugorské kmeny 55, 83
- Ultzindzurové 268, 270
- Unni 26, 260, 262
- Únnoi 27, 28, 30, 159
- Utigurové 98, 146, 236, 272
- Vandalové 10, 69, 73, 74, 79, 84, 124,
125, 128, 135, 136, 174, 192, 194, 196,
212, 269, 274–276, 279, 280, 281, 284,
288, 292, 306, 310, 318
- Vandalové-Hasdingové 73
- Vandalové-Silingové 73
- Vizigóti 67, 71–73, 77–79, 119, 120,
123, 127–132, 134, 144, 145, 159, 192,
194–198, 201, 203–205, 210, 211, 216,
226, 230, 231, 241, 243, 245, 254, 259,
277, 279, 280, 281, 288, 292, 298, 300,
305, 307
- Východořímané 79, 80, 84, 85, 89–91,
94, 97, 98, 105, 125, 151, 192, 271,
275, 276
- Wu-sun (kmeny) 26, 53
- Západořímané 75, 76, 94, 100, 118, 119,
125, 132, 141, 184, 191, 194, 195, 212,
225, 232, 275, 292, 304
- Židé 69, 183

ZEMĚPISNÉ POJMY

- Adrianopolis (Edirne) 67, 71, 109–110
Afgánistán 25, 49, 75, 270
Afrika 124, 125, 212, 229, 247, 270, 280,
285, 303, 307, 308
Africa proconsularis 124
Acháia 80
Alajské pohoří 54
Altaj 19, 24, 26, 56, 62, 273, 323
Amudarja 24, 25, 55, 67
Apeninský poloostrov 135
Apulie 247
Aqua nigra 268
Aquileia 13, 115, 140, 147, 192, 206,
210–215, 237, 244, 247, 250, 317,
320–321
Arabský poloostrov 149
Aralské jezero 55
Arar 255
Arkadiopolis (dn. Lüleburgaz) 86, 268
Arelate (dn. Arles) 121, 123, 197, 221
Aremorika 130, 137, 197
Arimini (dn. Rimini) 126
Arménie 31, 79–81, 126, 270, 272
Arvernus (dn. Clermont-Ferrand) 304
Asésom 90
Asie 21, 24, 31, 37, 40, 43, 44, 52, 57,
81, 109, 149, 162, 245, 271
Atlantík 200
Attika 86
Augusta Treverorum (dn. Trevír) 197
Aurelianum (dn. Orléans) 27, 198, 229,
240, 318, 322
Azovské moře 10, 27, 74, 96, 249
Bajkal 36, 42
Baktrie 25, 26
Balchaš 26, 53
Bántapuzsta 16, 158
Baraba 55
Barkol (jezero) 55
Bassiana 270
Bavorsko 242, 256, 261
bazilika S. Maria Maggiore (Řím) 139
bazilika sv. Vavřince (Řím) 139
Belgica 122, 131, 181, 197
Belvider 230
Benátky 213, 232, 234, 239, 247
Benátsko 75
Bergamo 213
Betpakdala 53
Bizzim (dn. Vize) 268
Blatenské jezero 268
Blízký Východ 31
Brámaputra 26
Britannia 75, 119, 122, 136–138, 192,
263, 281, 285, 308
Britannia minor (Bretaň) 137
Brixia (dn. Brescia) 181, 213
Buda 230, 246
Budavár (Ecilburg) 243
Burjatsko 35–37, 60
Busento 220
Byzanc 188, 239, 247, 260, 272, 288
Cabillonae (dn. Châlons-sur-Marne)
199, 209, 235
Campi Catalaunici (Campi Mauriaci) 199

- Carám (archeolog. lokalita) 15, 35–36, 60–61, 219
- Castra Martis 268
- Catalaunská pole 21, 147, 148, 150, 170, 195, 197, 199–204, 206, 209, 216, 226, 230, 231, 234, 235, 241, 247, 250, 251, 255, 257, 259, 261, 266, 288, 304, 305, 309, 324
- Colonia Agrippina (dn. Kolín nad Rýnem) 197, 198, 230
- Concordia 213
- Černé moře 24, 39, 88, 159
- Černomoří 19, 23, 24, 26, 29, 34, 66, 70, 77, 81, 127, 147, 162, 239, 251, 270, 275, 299
- Če-š' 52
- Čína 10, 12, 15, 16, 19, 21–22, 24, 28, 33, 37, 41, 44, 45, 48–52, 56, 62, 64–65, 106, 165, 263
- Dacia ripensis 80, 267, 272
- Dácie 84, 119, 137, 216, 267
- Dalmatia 30, 74, 127, 223, 245, 270, 281, 282, 284, 285, 287, 288, 298, 303
- Dardanie 73, 80
- Derestujské pohřebiště 15, 16, 36, 40, 58, 60, 61, 103, 219, 322
- Dněpr 57, 67, 88, 259
- Drekon 97, 111
- Dolní Moesie 268
- Don (Tanais) 10, 23, 28–31, 57, 66, 67, 74, 78, 88, 146, 243, 246, 267, 295
- Dorostona (dn. Silistra) 232
- Dunaj (D. dolní, D. střední) 67, 72, 73, 75, 76, 78, 81, 83–86, 88, 89, 91, 93, 109, 111, 115, 119, 120, 127, 146, 159, 160, 213, 220, 226, 236, 243, 248, 267–269, 273, 274
- Dureny (archeolog. lokalita) 20, 35, 36, 42, 320
- Durostorum (dn. Silistra) 77, 232
- Durynsko 230, 231
- Egjin Gol (archeolog. lokalita) 37, 42
- Egypt 80, 149, 170, 247, 270, 298
- Engadi 250
- Épeiros 74, 78
- Ermanarichova říše 29, 70, 75, 271, 293
- Evropa 9, 11, 14, 16–22, 25, 28–31, 55–57, 66–70, 85, 87, 105, 141, 149, 157, 158, 162, 166, 170–172, 197, 215, 220, 227, 230, 232, 233, 236, 238, 239, 242, 244, 247–249, 254, 259, 267, 272, 273, 275, 281, 284, 285, 288–290, 292, 294, 295, 298, 300, 303, 306, 310, 319
- Frigia 245
- Gallaecia 126, 134, 136, 281, 307
- Gallie (Galie) 69, 73, 119–121, 126, 130, 132, 135, 136, 144, 184, 191, 192, 195, 197, 198, 206, 210, 216, 227, 231, 235, 238, 240–242, 247, 278, 280, 283–285, 288, 292, 304, 307, 308, 310, 311, 319
- Gallská praefektura 121, 122, 125, 144, 199, 308
- Gibraltar 26, 124
- Gobi 41
- Gotland 259
- Gran (hrad v Pannonii) 256
- Hippo Regius 123, 125
- Hispanie 69, 126, 130, 136, 192, 236, 250, 266, 281, 306–308
- Histrie 122
- Hron 243
- Champagne 199–200, 230, 235
- Chalkédon 140, 141, 209
- Châlons-sur-Marne 199, 235
- Chersonnésos 86, 87
- Chingan 52
- Chöšöo cajdam 63
- Ili (řeka) 26, 28, 34, 48, 55, 319
- Illyricum 76, 118, 179

- Indický oceán 30, 69
 Indie 24, 26, 31, 38, 172, 271
 Itálie 69, 71, 75, 76, 78, 81, 115, 117,
     126, 135, 136, 176, 178, 186, 189, 205,
     210, 214, 216, 224, 232, 234, 238, 241,
     244, 247, 249, 261, 275, 278, 280, 281,
     283, 288, 290, 302, 305–308, 325
 Iúroeipaach (Iuroipach) 271
 Ivolginský komplex 35, 42, 58

 Jaderské moře 213
 Jakuszowice 146
 Jang-čang 52
 Jarkend 27, 53
 Jenisej 35
 Jeruzalém 74
 jihoruské stepi 164
 Jin-šan 52
 Julijské Alpy (Julské A.) 210
 Jung-jen 64
 Jüe-pan 55, 56

 Kalábrie 247
 Kan-jü-an šan 64
 Kappadokie 301
 Karaganda 55
 Karpatská kotlina 155, 295
 Karthago 124, 125, 136, 323
 Kaspická brána 271
 Kaspické jezero (K. moře) 25, 26, 55,
     67, 69, 88, 146
 Katalánsko 230
 Kavkaz 10, 28–31, 66, 78, 79, 88, 146,
     160
 Kazachstán 21, 38, 48, 52–55, 57
 Kenkol 54
 klášter st. Gallen 254, 303
 klášter sv. Vedasta v Arrasu 240
 Kolchida 270
 Kolín nad Rýnem viz Colonia Agrippina
 Konstantinopolis 30, 73, 75, 76, 82, 84,
     86, 89, 90, 92, 94, 96, 108–110, 113,
     129, 175, 184, 216, 221, 225, 271, 274,
     275, 281, 283, 287, 288, 298, 301, 302,
     308, 309
 Krumhelt 248
 Krym 166
 Kyrenaika 270

 La Manche 137
 Laterán 139, 215, 289
 Latium 77
 Lazika 275
 Lemika 307
 Litva 244
 Lobbes 240
 Loira 119, 128, 135, 192, 197, 198, 216,
     217, 227, 280
 Lombardie 75, 244
 Lucanie 280
 Lung-čcheng 63
 Luo-jang 28, 39, 53
 Lutetia Parisiorum (dn. Paříž) 197, 209
 Lydie 309
 Lüleburgaz viz Arkadiopolis

 Maďarsko 19, 62, 99, 162, 249, 260,
     270, 291, 323
 Maiótiis (Maiótské jezero, močály) 30,
     66, 67, 69, 73, 157, 203, 240, 245,
     252–253, 302
 Makedonie 73, 245
 Malá Asie 79, 81, 245, 298
 Malajský poloostrov 24
 Malá Skythie 73, 77, 268, 273, 275
 Mandžusko 37
 Marbodova říše 70
 Margus 83, 85
 Maroko 230
 Massilia (dn. Marseille) 173, 300
 Mauretania Sitifensis 124
 Mauriacká pole (Catalaunská p.) 199
 Mediolanum (dn. Milán) 213, 299, 315
 Messinská úžina 135
 Mettis (dn. Mety) 197
 Mezopotámie 149

- Mincio (Mincius) 213
 Minusijská kotlina 53
 Moesie 83, 84, 108, 268, 272
 Mohuč 73, 197, 237
 Mongolsko 14, 16, 21, 35, 37, 38, 42,
     53, 55, 63, 64, 323
 Morava 22, 73, 83, 146, 243, 293, 324
 Moravská brána 73
 Muntenie 75
- Nagyszentmiklós 246, 260, 261, 322
 Naissus (dn. Niš) 85, 86, 90, 93
 Narbona (dn. Narbonne) 130
 Nedao 155, 164, 266, 267
 Německo 233, 289
 New York 53
 Noin-Ula 14, 15, 20, 23, 31, 35, 50, 58,
     60, 64, 103, 219, 323
 Noricum 123, 281
 Normandie 130, 131
 Novae (dn. Svištov) 90
 Numidia 191, 276
 Nuo-šuej 64
- Ordos 37, 39, 48, 58
 Orchon 36, 63
- Pád 211, 212
 Pádská nížina 216
 Palestina (Palaestina) 79, 303
 Pannonie (I., II.) 69, 74, 81, 90, 91, 99,
     101, 116–121, 127, 128, 146, 153, 159,
     171, 205, 216, 226, 229–231, 243–245,
     248, 250, 253–256, 267, 268, 270, 281,
     285, 308, 324
 Pentapolis 170
 Persie 58, 70, 245, 270
 Philippopolis (dn. Plovdiv) 86
 Placentia 278
 Pobaltí 29, 70
 Podunají 23, 73, 78, 82, 85, 86, 119,
     120, 128, 155, 216, 259, 269, 281, 290,
     296, 309
- Poetovium (Ptuj) 160
 Polsko 88, 146, 147
 Pomořansko 28
 Portugalsko 122, 132, 250, 307
 Porýní 73, 131, 146, 256
 Pouan 235
 Povelí 29
 Píriaralí 54
 Ptolemais 170
- Raetie 120, 123, 131, 281
 Rakousko 132, 244, 256, 281
 Ravenna 78, 115, 121, 124, 126, 139,
     141, 158, 194, 238, 247, 250, 258, 284,
     286, 305, 306, 309, 323
 Remeš 197, 198, 230
 Rhôna (Rhodanus) 122, 132, 135, 198,
     227, 230, 255, 256, 281
 Rumunsko 19, 159
 Rusko 162, 259
 Rýn 88, 120–121, 131, 132, 146,
     196–199, 206, 227, 229–231
- Řecko 58, 86, 93, 207, 248, 302, 306, 320
 Řím 31, 72, 76, 77, 100, 116, 121, 136,
     139, 142, 175, 178, 183, 184, 194, 212,
     213, 215, 221, 225, 226, 228, 239, 241,
     264, 267, 277–280, 309
 římská říše 70, 160, 180, 205, 211
- Salonae (dn. Split) 284
 Sapaudia 132
 Sáva 78, 90, 118, 120, 127, 128, 192
 Savia 78
 Scarniunga 268
 Scewen 246
 Sedmíhradsko 72
 Selenga 35, 36, 42
 Serdika (dn. Sofie) 13, 86, 91–93, 95,
     149, 274
 Sevilla 72, 121, 134, 230, 237, 240, 306,
     308
 Sibiř 21, 35, 38, 42, 53, 55

- Sibiř jižní 21, 38, 42, 53
 Sicambria 229
 Singidunum (dn. Bělehrad) 85
 Sirmium 100, 120
 Skotsko 244
 Skythie 67, 73, 77, 99, 151, 159, 243, 245,
 248, 249, 251, 253, 268, 273, 275, 324
 Slezsko 73
 Sicílie 84, 125, 135, 269, 279, 280, 285
 Sogdiana 25, 31, 33, 271
 Somma (antická Samaria) 141, 280
 Stoličný Bělehrad 252
 Stridón 30, 74, 298
 Střední Asie 21, 24, 25, 31, 35, 43, 57,
 85, 162, 164, 165
 Syrdarja 24, 25, 27, 31, 34, 55, 67
 Sýrie 79, 80, 247
 Szeged-Nagyszéksós 103

 Španělsko 122, 132, 230, 250, 307
 Špýr 31, 131
 Švýcarsko 132, 254

 Talas 32, 54
 Tamír 16, 36
 Tanais (Don) 11, 78, 167, 243
 Taprobané (Cejlon) 24
 Tarbagataj 53
 Tarimská pánev 25, 28, 38, 40, 48, 53
 Tarvisio 260
 Théby 80, 184, 298
 Thermopyly 86
 Thessálie 74, 272
 Thorsberg 158
 Thrákie 11, 73, 82, 84, 91, 107, 131, 153,
 155, 269, 272, 274, 275, 303
 Ticinum (Pavia) 213
 Tifésas 97
 Tigas 97

 Tingitana 124
 Tisa 88, 89, 97, 220, 246
 Tongern 197, 198
 Tolosa (dn. Toulouse) 134, 196, 205,
 206, 230, 278
 Toskánsko 75
 Tricasses (dn. Troyes) 197–200, 235, 238
 Trója 232, 245
 Turecko 241, 268
 Turkestán 25, 40
 Tyros (ve Foinikii) 74
 Ťan-šan 54, 55

 Uherská nížina 73, 120
 Ukrajina 27
 Ulánbátar 35
 Ulan-Ude 36
 Ural 55, 57, 88, 301
 Utu (Vit v Bulharsku) 86, 90

 Váh 243
 Velkopolsko (severní) 28
 Valeria 119, 120
 Vatikán 214, 289
 Venetia 212
 Verona 213
 Vicetia (dn. Vicenza) 213
 Vicus Helenae (dn. Hellesmes) 141
 Vídeň 234, 251, 260
 Viminacium (dn. Kostolac) 85, 101
 Visla 29, 88
 Volha 28, 34, 56, 66, 88, 200
 Východní Asie 162

 Worms 131

 Zabajkalsko 21, 36, 38, 42, 43, 52

 Žlutá řeka 37, 38, 40, 48, 52